

KS. KAZIMIERZ ŁATAK CRL
WSD Elk

BISKUP WOJCIECH ZIEMBA – PIERWSZY BISKUP ŁĘCKI

Tematem mojego referatu jest ordynariat pierwszego biskupa łęckiego Wojciecha Ziembę. Ordynariat ten trwał od 25 marca 1992 roku do 16 listopada 2000 roku, czyli 8 lat, 7 miesięcy i 22 dni. W referacie zamierzam ukazać osobę biskupa, a także jego posługę pasterską w diecezji łęckiej.

1. Osoba biskupa Wojciecha Ziembę

Wojciech Ziemia, przyszły kapłan diecezji warmińskiej, później jej biskup pomocniczy, a w końcu pierwszy biskup łęcki, urodził się 15 października 1941 roku w Wampierzowie, parafia Wadowice Górne, diecezja tarnowska. Jego rodzicami byli Antoni i Julia z domu Kampinos, oboje rolnicy¹ Ojciec zmarł w październiku 1973 roku, matka w lipcu 2000 roku. Spoczywają w grobowcu rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Wadowicach Górnych.

Przyszły biskup łęcki wzrastał w czasach trudnych. Kiedy przyszedł na świat trwała II wojna światowa, a okres powojenny, naznaczony głębokim stalinizmem, dał się nie jeden raz we znaki rodzinie. Latem 1944 roku w czasie przejścia frontu niemiecko-rosyjskiego Ziembowie stracili dom oraz cały dobytek. Stąd późniejszy niedostatek rodziny, o którym wspomniał biskup Wojciech w przemówieniu wygłoszonym po święceniach biskupich w 1982 roku² Ze środowiska rodzinnego wyniósł jednak biskup Wojciech bardzo wiele na innej płaszczyźnie. Środowisko to było bowiem wypełnione duchem głębokiej kultury religijnej i patriotyzmu. Rodzice uczyli dzieci od najmłodszych ich lat ucziwej pracy, ale starali się także przekazać im miłość do Boga, Kościoła i Ojczyzny. Tradycje religijne i narodowe były w domu

---

¹ Warmińskie Wiadomości Diecezjalne (dalej: WWD) 4:1982, s.202; Słownik biograficzny kapituły warmińskiej, Olsztyn 1996, s. 292; K.R. Prokop, Biskupi Kościoła Katolickiego w III Rzeczypospolitej, Kraków 1998, s.165; P. Nitecki, Biskupi Kościoła w Polsce, Warszawa 1992, s.237.

² WWD 4:1982, s. 204.

Ziembów praktykowane z pietyzmem. Duży wpływ na rozwój charakteru i kształtowanie osobowości biskupa Wojciecha miała naturalnie matka.

O atmosferze domu rodzinnego oraz roli matki w swoim życiu mówił biskup w 1982 roku następująco: „Nie mogłaś być, mamo, na moich święceniach kapłańskich, które odbyły się przed 15 laty w tej właśnie katedrze. Pan Bóg pozwolił nam wspólnie przeżyć inne święcenia, święcenia biskupie. Dziękuję Ci za głęboko chrześcijańską atmosferę naszego rodzinnego domu, zawsze pełnego pogody, radości i nadziei. Za wychowanie w duchu poszanowania każdego człowieka, za umiejętne dziękowanie Bogu za to, co jest, nawet, jeżeli „to jest” oznaczało bardzo mało, nawet niedostatek. Dziękuję Bogu za ten dom, który, chociaż leży daleko stąd, w ziemi tarnowskiej, pozostał moim rodzinnym domem, do którego zawsze chętnie powracam, jak na odnawiające rekolekcje”³

Sakrament chrztu świętego biskup Wojciech otrzymał w kościele parafialnym w Wadowicach Górnych. Tu przystąpił również do I Komunii Świętej i przyjął sakrament bierzmowania. Spośród księży, którzy odegrali w jego młodym życiu znaczącą rolę biskup wymienił w 1982 roku trzech, a mianowicie ks. Macieja Rzeszuta, który przygotowywał go do I Komunii świętej, ks. T. Strohschneidera, a zwłaszcza ks. Władysława Jędrzejowskiego⁴

Edukację szkolną przyszły biskup Ziemia rozpoczął w szkole podstawowej w swojej rodzinnej miejscowości. Od września 1954 roku kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Konarskiego w pobliskim Mielcu, a od 1956 roku w Bystrzycy Kłodzkiej. Zachowane świadectwa szkolne wskazują, że był dobrym uczniem z ukierunkowaniem raczej na przedmioty ścisłe. Po zdaniu matury i uzyskaniu świadectwa dojrzałości 7 czerwca 1958 roku powrócił w rodzinne strony. Jeszcze w tym samym roku podjął pracę w Wydziale Finansowym Prezydium Rady Narodowej w Mielcu. Po dwóch latach przerwał pracę, by realizować powołanie do służby kapłańskiej⁵

W 1960 roku został przyjęty do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Warmińskiej w Olsztynie i rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne. W 1963 roku musiał przerwać studia, gdyż został powołany do wojska. Służbę wojskową pełnił do roku 1965 w jednostce saperskiej w Dęblinie. Po wyjściu z wojska kontynuował studia w Wyższym Seminarium Duchownym w Olsztynie, które ukończył w czerwcu 1967 roku⁶ Spośród tych, którzy

---

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, s. 202; K.R. Prokop, *Biskupi Kościoła Katolickiego*, s.165; *Słownik biograficzny kapituły warmińskiej*, s. 292.

⁶ WWD 4:1982, s. 202; *Słownik biograficzny kapituły warmińskiej*, s. 292.

w okresie seminaryjnym kształtowali jego charakter i służyli pomocą w zdobywaniu wiedzy biskup wymienił w 1982 roku publicznie: bpa Tomasza Wilczyńskiego, bpa Józefa Drzazgę, bpa Jana Obłąka, kard. Henryka Gulbinowicza, ks. Stanisława Zdanowicza, ks. Antoniego Jagłowskiego i o. Poczobuta TJ⁷

Dnia 18 czerwca 1967 roku otrzymał święcenia kapłańskie w konkatedrze w Olsztynie z rąk biskupa Józefa Drzazgi, wówczas administratora apostolskiego diecezji warmińskiej. Po święceniach został skierowany do parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, gdzie do roku 1969 pełnił obowiązki wikariusza i katechety. W 1969 roku został przeniesiony do parafii św. Jakuba w Olsztynie, gdzie pracował przez rok również w charakterze wikariusza⁸

W Seminarium i w pracy parafialnej biskup Ziemia dał się poznać jako zdolny, ambitny i pracowity człowiek. Zarówno cykl filozofii, jak i teologii ukończył z wynikiem ogólnym bardzo dobrym. Na 38 przedmiotów zamieszczonych w absolutorium wydanym 12 czerwca 1967 roku przez Rektorat Seminarium tylko przy jednym widnieje ocena dostateczna⁹ Dlatego biskup Józef Drzazga zaproponował mu studia specjalistyczne. Tak w październiku 1970 roku rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym, Sekcja Biblijna, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Studia ukończył w 1974 roku ze stopniem doktora teologii w zakresie teologii biblijnej. Tutaj również należał do grupy studentów z najwyższą średnią ocen. Na 32 egzaminy zdane w ciągu czterech lat studiów otrzymał 27 ocen bardzo dobrych, cztery oceny dobre i tylko jedną ocenę dostateczną¹⁰ Pracę doktorską na temat: „Wyznania ufności oraz ich teologiczne uzasadnienie w lamentacjach indywidualnych Psalterza” napisał pod kierunkiem naukowym ks. prof. Stanisława Łacha i obronił 16 grudnia 1974 roku¹¹

Po powrocie do diecezji biskup Drzazga dekretem z dnia 17 czerwca 1974 roku mianował go prefektem pro disciplina oraz wykładowcą Pisma św. Starego Testamentu w Seminarium Duchownym w Olsztynie. W 1978 roku został powołany na stanowisko wicerektora tegoż Seminarium. Jednocześnie pełnił obowiązki sekretarza redakcji „Studiów Warmińskich” (1977-1979),

---

⁷ WWD 4:1982, s.204.

⁸ Tamże, s. 202.

⁹ Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemia, b. sygn.

¹⁰ Testimonium Uniwersytetu ze szczegółowym wykazem ocen z dnia 26.IV.1979 roku. Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemia, b. sygn.

¹¹ Biuletyn Informacyjny KUL 5:1976, s. 72; Księga Pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską 1968-1993, Lublin 1994, s. 144, 589; Słownik biograficzny kapituły warmińskiej, s. 292; K.R. Prokop, Biskupi Kościoła Katolickiego, s. 165; Bibliści polscy, Lublin 1994, s.32.

diecezjalnego dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych (1976-1979) oraz dyrektora olsztyńskiego Oddziału Towarzystwa Przyjaciół KUL¹² Celem pogłębienia wiedzy biblijnej został wysłany w 1979 roku do Rzymu, gdzie przez rok słuchał wykładów w Papieskim Instytucie Biblijnym *Biblicum*¹³ Stypendium na rzymskie studium przyznał mu kard. Stefan Wyszyński, Prymas Polski¹⁴ W czasie pobytu w Rzymie mieszkał w Papieskim Kolegium Polskim. Po powrocie do kraju w 1980 roku znów podjął wykłady z Pisma Świętego Starego Testamentu w Seminarium Duchownym w Olsztynie. W listopadzie 1981 roku do obowiązków wykładowcy doszły obowiązki wicerektora i prefekta studiów¹⁵ Oprócz tego prowadził wykłady w Instytucie Katechetycznym w Gietrzwałdzie oraz w Instytucie Teologicznym dla Świeckich im. Jana Pawła II w Olsztynie¹⁶

Z praca dydaktyczną i wychowawczą łączył pisanie. Artykuły publikował na łamach *Warmińskich Wiadomości Diecezjalnych*, *Studiów Warmińskich*, *Studiów Naukowych KUL*¹⁷ Współpracował też ze *Współczesną Amboną*.

W 1982 roku ks. Wojciech Ziemba został prekonizowany przez papieża Jana Pawła II biskupem tytularnym Falerone i drugim pomocniczym Biskupa Warmińskiego Jana Obłąka. Nominacja została podana do publicznej wiadomości w południe 23 czerwca 1982 roku. Biskup Jan Obłąk w komunikacie skierowanym wówczas do kapłanów i wiernych diecezji warmińskiej napisał o biskupie nominacie, że „dla swojej wiedzy był ceniony przez uczniów, a dla swojego spokojnego i pogodnego usposobienia był popularny i lubiany przez wszystkich”¹⁸

Sakrę biskupią przyjął w konkatedrze św. Jakuba w Olsztynie dnia 4 lipca 1982 roku. Konsekratorem głównym był arcybiskup Józef Glemp, Prymas Polski, a współkonsekratorami arcybiskup Henryk Gulbinowicz, metropolita wrocławski, oraz biskup Jan Obłąk, biskup warmiński¹⁹ Zawołaniem biskupim biskupa Ziembę stały się słowa św. Pawła Apostoła z listu do Efezjan: *Dives Deus in misericordia* – Bóg bogaty w miłosierdzie

¹² WWD 4:1982, s.202; Słownik biograficzny kapituły warmińskiej, s. 292.

¹³ WWD 4:1982, s. 202, 204.

¹⁴ Dekret Prymasa z dnia 1.XII.1978 roku. Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemba, b. sygn.

¹⁵ Nominacja 18.XI.1981 roku. Zob. WWD 1:1982, s.35

¹⁶ Tamże, s. 202; K.R. Prokop, *Biskupi Kościoła Katolickiego*, s. 165.

¹⁷ W. ZIEMBA, *Duszpasterskie aspekty encykliki Jana Pawła II Dives in misericordia*. WWD 1:1982, s. 35-41.

¹⁸ WWD 4:1982, s. 202.

¹⁹ WWD 4:1982, s. 203; K.R. Prokop, *Biskupi Kościoła Katolickiego*, s. 165; Słownik biograficzny kapituły warmińskiej, s. 292; G. Polak, *Kto kim jest w Kościele*, Warszawa 1996, s. 443.

(Ef 2,4), którymi papież Jan Paweł II zatytułował drugą swoją encyklikę opublikowaną w 1980 roku. W herbie znalazł się krzyż, symbole maryjne oraz postać św. Wojciecha w stroju pontyfikalnym.

Nazajutrz po święceniach biskupich został mianowany wikariuszem generalnym biskupa warmińskiego²⁰, a pod koniec tego miesiąca rektorem Warmińskiego Seminarium Duchownego²¹. Obowiązki wikariusza generalnego w diecezji warmińskiej pełnił do marca 1992 roku, obowiązki rektora Seminarium do 1986 roku. W strukturach diecezji warmińskiej był nadto: dziekanem kapituły katedralnej (1982-1992)²², dyrektorem Studium Teologicznego Warmińskiego Instytutu Teologiczno-Historyczno-Pastoralnego, członkiem Rady Kapłańskiej, członkiem Rady Duszpasterskiej oraz członkiem Komisji Głównej Synodu Diecezji Warmińskiej²³.

Jako biskup pomocniczy przeprowadzał wizytacje pasterskie w parafiach, przewodniczył różnym uroczystościom religijnym, odpustom w sanktuariach, udzielał sakramentu bierzmowania. Nadal intensywnie pracował naukowo i dydaktycznie, brał udział w sympozjach i konferencjach międzynarodowych. Udzielał się w różnych Komisjach Episkopatu Polski, m.in. Komisji ds. Seminariów Duchownych, Komisji ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy, Komisji ds. Duszpasterstwa Ludzi Morza, Komisji ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego oraz Komisji ds. Nauki Katolickiej²⁴.

Dnia 25 marca 1992 roku papież Jan Paweł II mianował biskupa Wojciecha Ziembę biskupem utworzonej w tym samym dniu diecezji elckiej. Nuncjusz Apostolski w Polsce informował go o tym pismem datowanym 19 marca 1992 roku²⁵. Bulla papieska podpisana 25 marca 1992 roku nadeszła

²⁰ WWD 5:1982, s. 272.

²¹ Nominacja z 30.VII.1982. Zob. WWD 5:1982, s. 272.

²² Nominacja z 26.XI.1982 roku. Zob. WWD 6:1982, s. 320. Dnia 27.III.1992 roku złożył rezygnację z obowiązków w warmińskiej kapitule katedralnej. W piśmie skierowanym do jej prepozyta bpa Juliana Wojtkowskiego, pisał: W związku z powołaniem mnie do pełnienia obowiązku pasterza diecezji elckiej, niniejszym składam rezygnację z godności dziekana oraz kanonika gremialnego Warmińskiej Kapituły Katedralnej. Przynależność do grona Prześwientej Kapituły Warmińskiej z jej wspaniałą historią była dla mnie wielkim wyróżnieniem i zaszczytem. Uczestnictwo w pracach Kapituły Warmińskiej pod kierownictwem Waszej Eksceleencji jako Prepozyta było wspaniałą szkołą szacunku dla przeszłości, skutecznego budowania teraźniejszości w duchu głębokiego umiłowania tradycji Świętego Kościoła Warmińskiego” Zob. Archiwum Diecezji Elckiej (dalej: ADE), Zespół akt: Biskup W. Ziemba Biskup Elcki, b. sygn.

²³ Nominacja z 21.XI.1984 roku.

²⁴ Ankieta wypełniona przez biskupa W. Ziembę 12.XII.1992 roku. Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemba, b. sygn.

²⁵ „Ekscelencjo, Jego Świątobliwość Jan Paweł II przeniósł Księdza Biskupa z dotychczasowego urzędu Biskupa Pomocniczego Diecezji Olsztyńskiej i powołał do nowej posługi w Diecezji Elckiej w charakterze Biskupa Ordynariusza nowej Diecezji. Nominacja ta

dopiero w kwietniu²⁶ Kanoniczne objęcie rządów w diecezji miało miejsce 25 marca 1992 roku o godz. 18.00. Czynności zakończyła uroczysta Msza święta odprawiona w katedrze²⁷ Protokół z przebiegu czynności sporządził ks. Tadeusz Adamus CRL, wówczas dziekan dekanatu Najśw. Serca Pana Jezusa w Ełku. Jeszcze tego samego dnia biskup Ziemia wystosował list dziękczynny do Ojca Świętego, w którym pisał: „Z wielką wdzięcznością, a także z wielkim zobowiązaniem przyjąłem decyzję Waszej Świątobliwości, abym służył Kościołowi Ełkiemu jako jego ordynariusz. Kapłani i lud Boży powołanej decyzją Waszej Świątobliwości nowej Diecezji w uroczystość Zwiastowania Pańskiego z radością przyjmują to wielkie wyróżnienie wiedząc, że jest ono także zobowiązaniem na przyszłość. Posłuszeństwo Maryi wydało błogosławiony owoc, którym jest Jezus. Pragniemy, aby te nowe zadania, które Bóg zlecił Kościołowi Ełkiemu i mnie, jako jego pasterzowi, przyjęte z wielkim posłuszeństwem, ale także nadzieją, z woli Bożej przyniosły błogosławieństwo Jezusowego zbawienia”²⁸

Ingres biskupa Ziembę odbył się 23 kwietnia 1992 roku. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 16.00 procesją z kościoła Najśw. Serca Pana Jezusa do katedry św. Wojciecha. Tu obrzędu instalacji dokonali kard. Józef Glemp, Prymas Polski, oraz arcybiskup Edmund Piszcz, metropolita warmiński.

będzie oficjalnie ogłoszona w środę, dnia 25 marca 1992 roku, o godzinie 12.00. Przewielebny Książd Biskup może objąć swój urząd bez obowiązku czekania na odpowiednie dokumenty papieskie” Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemia, b. sygn.

²⁶ „Joannes Paulus episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Adalberto Ziemia, episcopo adhuc titulo Faleronensi atque auxiliari Varmiensi, destinato Praesuli Sedi Liccanensi, salutem et Apostolicam Benedictionem. Hodiernis temporibus quamvis compluribus detineamur officiis negotiisque, minime tamen singulis de Poloniae Ecclesiis cogitare destitimus, quarum pro spiritali salute maximam curam suscipimus. Nunc in animo Nostro Liccanensis Ecclesia versatur illaque fidelium communitas, quam videmus modo constitutam, proprium Pastorem desiderantem. Ad te autem, Venerabilis frater, cogitationem Nostram admovimus, qui od priorem pastoralem experientiam visus es aptus ad ministerium hoc suscipiendum et ipsum fructuose sustinendum. Apostolica auctoritate suffulti, te, prioribus expeditum vinculis, Auxiliaris munere scilicet Ecclesiae Varmiensis et titulo Faleronensi, ad Liccanensem mittimus Sedem, cunctis insuper additis iuribus et officiis quae cum dignitate tua tuaque destinatione nectuntur, ad sacrorum canonum praescripta. Si quidem a fidei professione repetenda liberaberis, dabis tamen iterum ius iurandum fidelitatis in Nos et Successores Nostros, secundum statam formulam, quam subsignatam et sigillo praeditam ad Congregationem pro Episcopis, diligenter perferendam curabis. De tua electione certiores fiant clerus et fidelis populus, quos omnes ad vehementiorem fervorem post hac cohortamus. Ceterum tibi, Venerabilis Frater, fraternam benevolentiam significare et confirmare volumus, cum supernis adiumentis roboratus commendabile hoc officium inibis ad totius Dominici ibidem gregis salutem et prosperitatem. Datum Romae, apud S. Petrum, die quinto et vicesimo mensis Martii, anno Domini millesimo nongentesimo nonagesimo secundo, Pontificatus Nostri quarto decimo” Zob. ADE, Zespół akt: Biskup W. Ziemia, b. sygn.

²⁷ Objęcie kanoniczne diecezji. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1992, s.50.

²⁸ Tamże.

Przedtem odczytane zostały: bulla nominacyjna Ojca Świętego Jana Pawła II oraz depesze gratulacyjne, m.in. od arcybiskupa Józefa Kowalczyka, nuncjusza apostolskiego w Polsce i Lecha Wałęsy, prezydenta Rzeczypospolitej. Ze względu na dużą liczbę wiernych Mszę świętą sprawowano przy ołtarzu polowym przygotowanym obok katedry. Liturgii przewodniczył biskup Ziemia. Współkoncelebrowali: arcybiskup Edmund Piszcz, metropolita warmiński, arcybiskup Edward Kisiel, metropolita białostocki, arcybiskup Władysław Ziółek, biskup łódzki, biskup Juliusz Paetz, biskup łomżyński, biskup Andrzej Śliwiński, biskup elbląski, a także biskupi pomocniczy: Edward Samsel z Elku, Julina Wojtkowski z Olsztyna, Edward Ozorowski z Białegostoku, Józef Wysocki z Elbląga, Wacław Skomorucha z Siedlec, Roman Marcinkowski z Płocka, Adam Ozimek z Radomia i Jan Styra z Tarnowa²⁹ Prymas Józef Glemp w wygłoszonym wówczas słowie wypowiedział zdanie, które natychmiast podjęły środki masowego przekazu, a mianowicie, że z Elku lepiej widać Polskę niż z niejednego gabinetu ministra³⁰

Na stolicy biskupa elckiego biskup Ziemia pozostał do 16 listopada 2000 roku. Tego dnia Ojciec Święty Jan Paweł II prekonizował go arcybiskupem metropolitą białostockim po rezygnacji z tego urzędu arcybiskupa Stanisława Szymeckiego. Do dnia 9 grudnia 2000 roku, tj. kanonicznego objęcia stolicy metropolitów białostockich, biskup Ziemia przebywał w Elku pełniąc obowiązki administratora diecezji. Oficjalne pożegnanie biskupa Ziemy w Elku odbyło się 7 grudnia w czasie uroczystej Mszy świętej sprawowanej w katedrze. Relacja z tekstami wygłoszonych wówczas przemówień ukazała się później w miesięczniku diecezjalnym *Martyria*³¹ Pierwszy biskup elcki opuścił Elk w godzinach wieczornych 8 grudnia, udając się do Białegostoku. W podróży towarzyszyli Mu: biskup Edward Samsel, nowy biskup elcki, ks. Kazimierz Łatak, kanclerz elckiej kurii diecezjalnej, oraz ks. prał. Tadeusz Herman, ekonom diecezji elckiej. Na placu kościelnym w Downarach dotychczasowego biskupa elckiego i zarazem arcybiskupa nominata białostockiego przyjęła delegacja duchowieństwa i wiernych Kościoła Białostockiego.

---

²⁹ Ingres Biskupa Elckiego. „Kronika Urzędowa Diecezji Elckiej” 1:1992, s. 51-52.

³⁰ Słowa Prymasa Polski Józefa Glempla wygłoszone w czasie ingresu Biskupa Elckiego. „Kronika Urzędowa Diecezji Elckiej” 1:1992, s.53.

³¹ *Martyria* 1:2001, s.3-5.

2. Posługa pasterska biskupa Wojciecha Ziembę w diecezji ełckiej.

Z chwilą objęcia rządów w diecezji ełckiej dla biskupa Ziembę rozpoczął się zupełnie nowy okres posługiwania Kościołowi. Musiał stawić czoła wszystkim problemom jakie niosła z sobą organizacja życia w nowo utworzonej diecezji w wymiarze zarówno duszpastersko-strukturalnym, jak i materialnym. Tymczasem możliwości i środki były raczej skromne. Na 199 kapłanów diecezjalnych i zakonnych, których biskup miał do dyspozycji tylko jeden posiadał doktorat³² Brakowało zupełnie pomieszczeń na konieczne urzędy kurialne i instytucje. Brakowało podstawowych narzędzi. Do dyspozycji całej Kurii były tylko dwie maszyny do pisania, jedna, elektryczna z pamięcią, przywieziona przez biskupa Ziembę, druga, skromniejsza, przywieziona przez kanclerza. Komputery były wówczas jedynie marzeniem. Biskup Ziembę zamieszkał więc w zaadaptowanych na mieszkanie salkach katechetycznych nowej części plebanii katedralnej, zaś jego biskup pomocniczy Edward Samsel zatrzymał się najpierw w domu kanoników regularnych laterańskich, a następnie w przygotowanym mieszkaniu obok biskupa ordynariusza.

Pierwszym aktem biskupa Ziembę po objęciu rządów w diecezji ełckiej była nominacja wikariusza generalnego w osobie biskupa pomocniczego Edwarda Samsela³³ Wśród następnycy uwagę zwracają: list pasterski do wszystkich diecezjan, orędzie wielkanocne, homilia na uroczystość ingresu oraz list do kapłanów. Dzisiejsza lektura tych dokumentów pozwala stwierdzić, że nie były to czysto formalne orędzia, które zgodnie z panującym zwyczajem powinny się być ukazać lecz, że był to konkretny program pracy; program, który przedstawiał realne perspektywy życia religijnego w diecezji.

W homilii na pierwszym miejscu biskup Ziembę wymienił służbę Ewangelii, a także głoszenie całej prawdy o człowieku³⁴ W pozostałych dokumentach pisał natomiast o zadaniu budowania Kościoła, który jest rodziną dzieci Bożycy, o jednoczeniu człowieka z Bogiem poprzez jedność człowieka z człowiekiem, o prowadzeniu ludzi poprzez trudy ziemskiego życia do pełnego zjednoczenia z Bogiem oraz potrzebie skuteczniejszego

---

³² Ks. dr Dżdzisław Mazur, proboszcz parafii w Pozezdrzu.

³³ Dekret z 25.III.1992 roku. Zob. Komunikat Nr 1 Kurii Biskupiej Diecezji Ełckiej z 30.III.1992 roku. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1992, s. 43.

³⁴ Słowo biskupa Wojciecha Ziembę ordynariusza diecezji ełckiej wygłoszone w dniu ingresu do katedry św. Wojciecha w Ełku. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1992, s. 32-34.

odpowiadania na ból ludzi osamotnionych i opuszczonych, na rozterkę ludzi zagubionych oraz na niepokój ludzi poszukujących³⁵

Nie bez znaczenia w programowaniu życia religijnego było zauważenie obecności w diecezji wiernych języka litewskiego. Już 27 maja 1992 roku biskup Ziemba mianował wikariusza biskupiego dla tej grupy wiernych w osobie ks. prał. Ignacego Dziermejko, wówczas proboszcza w Puńsku³⁶ Sprawa duszpasterstwa wiernych języka litewskiego była także przedmiotem rozmów biskupa Ziembę z biskupami Litwy w Mariampolu dnia 12 lipca 1992 roku³⁷ Owocem tych rozmów i utrzymywanych później regularnych kontaktów była wymiana księży. W Puńsku i w Sejnach pracowali księża z Litwy³⁸, natomiast w Wilnie i w Alytus księża z diecezji łeckiej³⁹ Jeden z kleryków łeckich mógł też przez pewien czas studiować w Seminarium w Kownie⁴⁰ Wikariat Biskupi ds. Litewskich przetrwał do końca rządów biskupa Ziembę w diecezji łeckiej.

Dużym wysiłkiem dla biskupa Ziembę była organizacja kurii diecezjalnej. Kuria diecezjalna została powołana wraz z nominacją wikariusza generalnego, tj. wieczorem 25 marca 1992 roku, natomiast jej uroczyste otwarcie odbyło się w Wielki Czwartek, 16 kwietnia⁴¹ Pierwszy komunikat kurii biskupiej diecezji łeckiej ukazał się pod datą 30 marca 1992 roku⁴² Do końca kwietnia 1992 roku wszystkie urzędy kurialne mieściły się w jednym pomieszczeniu na poddaszu domu katechetycznego plebanii katedralnej. Na początku maja 1992 roku urzędy kurialne przeniesiono do sali katechetycznej na pierwszym piętrze, a z początkiem lipca, po zakończeniu roku szkolnego, do pomieszczeń na parterze tegoż budynku. Tu kuria diecezjalna funkcjonowała do 22 grudnia 1993 roku. Dnia 22 grudnia 1992 roku urzędy kurialne przeniesiono do pomieszczeń adaptowanych w budynku przekazanych przez łeckie władze miejskie, w centrum miasta, przy ul. 3-go Maja⁴³ Kłopoty lokalowe rozwiązała dopiero budowa Centrum Pastoralno-

³⁵ Pierwszy list pasterski Biskupa Łeckiego. „Kronika Urzędowa Diecezji Łeckiej” 1:1992, s.28-29; Orędzie Wielkanocne. „Kronika Urzędowa Diecezji Łeckiej” 1:1992, s. 30-31

³⁶ ADE, Zespół akt: Wikariat Biskupi ds. Litewskich, b. sygn.

³⁷ Przemówienie Biskupa Łeckiego wygłoszone w Mariampolu dnia 12 lipca 1992 roku. „Kronika Urzędowa Diecezji Łeckiej” 1:1992, s. 37-39.

³⁸ Ks. Virginijus Vepreuskas (1993-1995) i ks. Algirdas Žukauskas (1995-1997) w Puńsku oraz ks. Valdas Girdziusas (1998-2000) i ks. Arynys Kiesilis od 2000 r. w Sejnach.

³⁹ Ks. Andrzej Opanowski w Alytus, ks. dr Romuald Zdanis w Wilnie jako wicerektor i wykładowca Seminarium Duchownego.

⁴⁰ Krakowski Piotr.

⁴¹ ŁATAK K., Diecezja Łecka – krótki rys historyczny, w: Schematyzm Diecezji Łeckiej 1994, s. 44.

⁴² Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Łeckiej” 1:1992, s. 43-44.

⁴³ Tamże.

Administracyjnego w związku z wizytą apostolską w diecezji papieża Jana Pawła II. Od kwietnia 2000 roku urzędy kurialne funkcjonują w tym właśnie budynku.

Ale problemem w organizowaniu kurii diecezjalnej były nie tylko braki lokalowe, chodziło też o ludzi. Dopiero 13 kwietnia 1992 roku biskup obsadził stanowisko kanclerza, nieco później ustanowił drugiego wikariusza generalnego, a następnie mianował notariuszy kurii, ekonoma diecezji, dyrektora wydziału ds. nauczania chrześcijańskiego, dyrektora wydziału duszpasterstwa młodzieży, dyrektora wydziału duszpasterstwa ogólnego oraz dyrektora wydziału ds. zakonnych. Kanclerzem został ks. dr Kazimierz Łatak CRL, drugim wikariuszem generalnym ks. dr Włodzimierz Wielgat, notariuszami kurii ks. Roman Szewczyk i ks. Henryk Cimochowski, ekonomem diecezji ks. mgr Zygmunt Sędziak, dyrektorem wydziału ds. nauczania chrześcijańskiego ks. dr Zdzisław Mazur, dyrektorem wydziału duszpasterstwa młodzieży ks. Ryszard Grabowski, dyrektorem wydziału duszpasterstwa ogólnego ks. lic. Zygmunt Kopiczko, dyrektorem wydziału ds. zakonnych ks. dr Kazimierz Łatak CRL⁴⁴. Mianowani w 1992 roku wikariusze generalni pozostali na swoich urzędach do końca rządów w diecezji biskupa Ziembę. Były natomiast zmiany na innych urzędach. Kanclerza ks. Kazimierza Łataka CRL zastąpił w 1994 roku ks. Marian Salamon, a tego w 1998 roku ponownie ks. Kazimierz Łatak CRL; ekonoma ks. Zygmunta Sędziaka zastąpił w 1998 roku ks. Marian Szczęsny, a tego w 2000 roku ks. Tadeusz Herman; dyrektora wydziału ds. nauczania chrześcijańskiego ks. Zdzisława Mazura zastąpił najpierw ks. Zenon Jakuboszczak SDB, a w 1995 roku ks. Marian Szczęsny, a tego w 1997 roku ks. Wojciech Kalinowski; dyrektora wydziału duszpasterstwa ogólnego ks. Zygmunta Kopiczko zastąpił w 1997 roku ks. Maciej Maciejewski; dyrektora wydziału duszpasterstwa młodzieży ks. zastąpił w 1993 roku ks. Maciej Maciejewski, a tego w 1997 roku ks. Krzysztof Gieglis; dyrektora wydziału ds. zakonnych ks. Kazimierza Łataka CRL zastąpił w 1995 roku ks. dr Roman Forycki SAC. W 1998 roku dotychczasowy referat duszpasterstwa rodzin działający w ramach wydziału duszpasterstwa ogólnego biskup Ziembę przekształcił w samodzielny wydział i jego dyrektorem ustanowił ks. Krzysztofa Brzostka. Spośród innych urzędników kurialnych, których praca przypadła na czas ordynariatu biskupa Ziembę wymienić trzeba wicekanclerzy: Jareme Sykulskiego od 1994 roku, Tomasza Ratajczaka CRL (1995-1998) i Adama Łosiewskiego od 1998 roku; siostrę notariusz Patrycję Kozłowską OSB; sekretarki kancelarii: s. Agnię Białczak OSB (+1993),

---

⁴⁴ Komunikat Nr 2 Kurii Biskupiej Diecezji Ełckiej z 21.V.1992 roku. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1992, s.44-45.

s. Annę Wójkiewicz OSB (1993-1994), s. Janinę Raczkiewicz OSB (1994-2001) i s. Wandę Duchnowską SAC. Podkreślić w tym miejscu trzeba, że biskup nie dystansował się od zatrudniania osób świeckich, zwłaszcza kobiet w strukturach administracji. W Sądzie jednym z pierwszych notariuszy była p. Anna Blok (1993-1998), a następnie p. Anna Redzińska (od 1998); w Seminarium kuchnię od początku prowadziły panie świeckie; w Kurii zatrudniono p. Elżbietę Jurgielewicz, p. Helenę Dońkowską.

Dla ułatwienia księżom i wiernym dostępu do kurii biskup Ziemia ustanowił jej ekspozyturę w Suwałkach. Ekspozytura mieściła się początkowo w budynku parafialnym parafii św. Aleksandra, a następnie w budynku przy ul. Piłsudskiego 2⁴⁵. Do roku 1994 ekspozytura urzędowała raz w tygodniu, interesantów przyjmował najczęściej sam biskup lub wikariusz generalny. Jesienią 1994 roku ekspozytura zaczęła urzędować codziennie i miała stałego urzędnika w randze wicekanclerza⁴⁶. Ta sama myśl towarzyszyła biskupowi Ziembie, gdy wprowadzał w styczniu 1994 roku dyżury kurialne w Giżycku. Biskup lub jego wikariusz generalny byli tu do dyspozycji również raz w tygodniu⁴⁷. Praktyka ta utrzymała się jednak tylko dwa lata.

Pod opiekę kancelarii kurialnej biskup Ziemia oddał dokumenty odebrane z archiwum diecezjalnego w Olsztynie oraz archiwum diecezjalnego w Łomży w kwietniu 1992 roku. Dokumenty te odnosiły się do parafii i dekanatów, które weszły w skład diecezji elckiej. Powołanie archiwum diecezjalnego w Elku było wyrazem troski biskupa Ziembę o przekazanie przyszłym pokoleniom bogatej przeszłości religijno-kulturalnej regionu. Biskup Ziemia wyrażał wielokrotnie przekonanie, że przeszłość i jej pomniki są darem dla terażniejszości i zadaniem dla przyszłości⁴⁸. Od 1995 roku archiwum miało odrębnego kustosza w osobie ks. Edwarda Anuszkiewicza⁴⁹.

Niezwykle odważną decyzją biskupa Ziembę było powołanie do istnienia własnego Wyższego Seminarium Duchownego. O Seminarium i jego dziejach mówił w swoim wczorajszym wystąpieniu Ksiądz Rektor. Nie będę zatem wchodził w szczegóły historyczne, aby się nie powtarzać i nie zabierać zbędnie czasu. Podkreślę tylko, aby to pozostało w świadomości naszej, że seminarium elckie jest pierwsze i najstarsze z seminariów otwartych po reformie administracyjnej Kościoła w Polsce w 1992 roku. Przypomnę także, że biskup Ziemia otaczał seminarium szczególną troską, nazwał je sercem diecezji. Bywał codziennie w seminarium, tu w refektarzu spożywał posiłki,

---

⁴⁵ Schematyzm Diecezji Elckiej 1995, s. 25.

⁴⁶ Obowiązki wicekanclerza w Suwałkach pełnił ks. Jarema Sykułski.

⁴⁷ Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Elckiej” 1:1994, s. 55.

⁴⁸ ZIEMBA W., Struktura diecezji elckiej w chwili powstania, w: Przeszłość natchnieniem dla terażniejszości, Elk 1996, s. 15-16.

⁴⁹ Schematyzm Diecezji Elckiej 1999, s. 49.

proceedził wykłady, brał regularnie udział w konferencjach z profesorami, interesował się postępami naukowymi kleryków, interesował się prowadzonymi w budynku Seminarium pracami remontowymi. Zabiegał najpierw, aby Seminarium uzyskało afiliację Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie⁵⁰, a potem, kiedy tworzono Uniwersytet Warmińsko-Mazurski z Wydziałem Teologii, aby Seminarium ełckie zostało włączone do tego Wydziału⁵¹. Działał w przekonaniu i wielokrotnie wyrażał to publicznie, że klerycy mając dogodne warunki i okazję nie mogą kończyć studiów ze zwyczajnym absolutorium seminaryjnym, ale naukowym stopniem akademickim.

W troskę biskupa Ziemy o intelektualny wymiar kultury życia religijnego w diecezji wpisało się także ustanowienie 15 września 1992 roku Diecezjalnego Instytutu Teologicznego, który pierwotnie objął Wyższe Seminarium Duchowne, Centrum Katechetyczne w Ełku i w Suwałkach, Punkt Konsultacyjny Akademii Teologii Katolickiej w Suwałkach, Studium Organistowskie w Suwałkach, a od 15 września 1993 roku także Diecezjalne Kolegium Teologiczne w Ełku z filią w Suwałkach⁵². Instytut skupiał swoje wysiłki na formacji laikatu, zwłaszcza katechetów.

Ważną instytucją w strukturze posługi pasterskiej biskupa jest sąd. Biskup Ziemia ustanowił go już 1 maja 1992 roku. Pierwszym wikariuszem sądowym został ks. Mieczysław Brzóska, wówczas proboszcz parafii pw. Chrystusa Sługi w Ełku. Tam też, na plebanii, urzędował sąd biskupi diecezji ełckiej do 1993 roku⁵³. W 1993 roku obowiązki wikariusza sądowego objął ks. prof. Edmund Przekop. On też przeniósł sąd biskupi do budynku przy ul. 3 Maja 10, gdzie urzęduje do dzisiaj⁵⁴. W 1995 roku ks. Przekop złożył rezygnację z pełnionych obowiązków, wówczas biskup Ziemia powołał na stanowisko wikariusza sądowego ks. dr Józefa Dolinę CR⁵⁵.

Z myślą o wymiarze charytatywnym swojej posługi pasterskiej biskup Ziemia dekretem z dnia 1 września 1993 roku powołał do życia diecezjalną „Caritas”. W dekrete biskup pisał: „Do zadań i obowiązków nowopowstałej instytucji będą należały dzieła miłosierdzia, które zgodnie z nauką Ewangelii stanowią istotną część posługi zbawienia, oraz wszelka działalność charytatywna. Wrażam nadzieję, że Caritas Diecezji Ełckiej, nawiązując w formach swojej pracy do najlepszych tradycji Kościoła Bożego, przyczyni się do zapobiegania ludzkiej biedzie w wielu jej wymiarach oraz poprzez

---

⁵⁰ Zob. ADE, Zespół akt: Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie, b. sygn.

⁵¹ Zob. ADE, Zespół akt: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, b. sygn.

⁵² Schematyzm Diecezji Ełckiej 1994, s. 45.

⁵³ Zob. Schematyzm Diecezji Ełckiej 1992, s. 102.

⁵⁴ Zob. Schematyzm Diecezji Ełckiej 1994, s. 69.

⁵⁵ Zob. Schematyzm Diecezji Ełckiej 1995, s. 32.

swoje struktury upowszechni kulturę solidarności i pomocy bliźniemu znajdującemu się w potrzebie⁵⁶ I rzeczywiście, przyglądając się dziełom prowadzonym przez Caritas w okresie rządów biskupa Ziembę możemy powiedzieć, że tę kulturę solidarności i pomocy bliźnim upowszechniała. Organizowane darmowe kuchnie, stacje sanitarne, schroniska dla bezdomnych, zakup sprzętu medycznego dla szpitali, organizowanie turnusów wakacji letnich dla dzieci, organizowanie warsztatów terapii zawodowej i wiele innych są tego najlepszym świadectwem. Do 1994 roku obowiązki dyrektora Caritas diecezjalnej pełnił ks. Joachim Kolloch CRL⁵⁷, od 1994 roku dyrektorem jest ks. prał. Tadeusz Herman⁵⁸

Celem usprawnienia duszpasterstwa i pogłębienia życia religijnego wiernych przez łatwiejszy dostęp do kościoła i kapłana biskup Ziemia już na przełomie czerwca i lipca 1992 roku erygował w diecezji trzy nowe dekanaty i trzynaście nowych parafii. Ośrodki dekanalne powstały wówczas w Rajgrodzie, w Filipowie i w Suwałkach przy parafii salezjańskiej; z nowych parafii dwie powstały w Ełku⁵⁹, sześć w Suwałkach⁶⁰, jedna w Augustowie⁶¹ oraz w Borzymach⁶², Gawrych Rudzie⁶³, Gibach⁶⁴ i Kolnicy⁶⁵ W 1994 roku biskup Ziemia utworzył kolejne dwie nowe parafie – jedną w Augustowie⁶⁶, drugą w Regielnicy⁶⁷; w 1995 roku jedną parafię w Augustowie⁶⁸ i samodzielny ośrodek duszpasterski w Białobrzegach⁶⁹; w 1998 roku – pięć, tj. w Wiartlu⁷⁰, w Olecku-Lesku⁷¹, w Orzyszu⁷², w Piszcu⁷³ i w Żarnowie⁷⁴;

⁵⁶ ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁵⁷ Schematyzm Diecezji Ełckiej 1994, s. 62.

⁵⁸ Schematyzm Diecezji Ełckiej 1999, s. 51.

⁵⁹ Parafia Opatrzności Bożej, dekret erekcji 29.VI.1992 r.; Parafia Ducha Świętego, dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶⁰ Parafia św. Brata Alberta Chmielowskiego, dekret erekcji 2.VIII.1992 r.; Parafia błog. Anieli Salawy, dekret erekcji 29.VI.1992 r.; Parafia Bożego Ciała, dekret erekcji 2.VIII.1992 r.; Parafia Chrystusa Króla, dekret erekcji 29.VI.1992 r.; Parafia św. Kazimierza Królewicza, dekret erekcji 29.VI.1992 r.; Parafia Najśw. Serca Pana Jezusa, dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶¹ Parafia św. Jana Chrzciciela, dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶² Dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶³ Dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶⁴ Dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶⁵ Dekret erekcji 29.VI.1992 r.

⁶⁶ Parafia Świętej Rodziny, dekret erekcji 24.XII.1994 r.

⁶⁷ Dekret erekcji 24.VI.1994 r.

⁶⁸ Dekret erekcji 1.VII.1995 r.

⁶⁹ Dekret erekcji 1.VII.1995 r.

⁷⁰ Dekret erekcji 3.VII.1998 r.

⁷¹ Dekret erekcji 1.IX.1998 r.

⁷² Parafia Matki Boskiej Szkaplerznej, dekret erekcji 5.XII.1998 r.

⁷³ Parafia Najśw. Serca Pana Jezusa, dekret erekcji 1.XII.1998 r.

w 1999 roku – jedną, tj. w Suwałkach pw. Św. Wojciecha⁷⁵ Łącznie biskup Ziemba utworzył 22 parafie i jeden samodzielny ośrodek duszpasterski. W chwili jego przejścia do Białegostoku diecezja ełcka miała 19 dekanatów, 150 parafii i 1 samodzielny ośrodek duszpasterski. Siedem kościołów cieszyło się statusem sanktuarium, z tego trzy z nadania biskupa Ziemby, tj. kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Olecku⁷⁶, kościół św. Brunona w Giżycku⁷⁷ oraz katedra ełcka jako sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej⁷⁸

Biskup Ziemba starał się zachować żywy kontakt z księżmi, poświęcał im dużo uwagi i czasu. Pamiętał o imieninach, rocznicach i jubileuszach księży. Wykazywał dużą cierpliwość w odniesieniu do kapłanów borykających się z trudnościami wewnętrznymi. Z ogromnym szacunkiem i troską odnosił się do emerytów i chorych; odwiedzał ich w domu, w szpitalu. Tę cechę biskupa Ziemby wyakcentował ks. prał. Stanisław Tabaka, ojciec duchowny kapłanów diecezji ełckiej, w przemówieniu pożegnalnym wygłoszonym w katedrze ełckiej 7 grudnia 2000 roku. Dla pełni obrazu trzeba jeszcze przywołać troskę biskupa o poziom duchowo-intelektualny kapłanów. A składały się na to serie rekolekcji, regularne konferencje rejonowe wiosenne i jesienne, a także sympozja naukowe. Problemy związane z formacją kapłanów omawiano w czasie konferencji okresowych dekanalnych ojców duchownych⁷⁹ W kwietniu 1994 roku biskup erygował w diecezji Unię Apostolską Kleru do której swój akces zgłosiło 23 księży⁸⁰ Starał się o stypendia naukowe, rodzime i zagraniczne, dla księży wysyłanych na studia specjalistyczne na uniwersytety zagraniczne i polskie. Zezwalał księżom pracującym w duszpasterstwie na studia specjalistyczne w trybie zaocznym.

Biskup Ziemba należał do promotorów życia konsekrowanego. Już latem 1992 roku rozmawiał z karmelitami bosymi, dominikanami i kapucynami na temat ich ewentualnych placówek w diecezji ełckiej. Niezależnie od biskupa do otwarcia domów tych zgromadzeń nie doszło. Otwarli za to swoje placówki ojcowie franciszkanie konwentualni w Suwałkach⁸¹, księża zmartwychwstańcy w Ełku⁸², księża sercanie

⁷⁴ Dekret erekcji 29.VI.1998 r.

⁷⁵ Dekret erekcji 22.IV.1999 r.

⁷⁶ Dekret z dnia 13.V.1994 r. Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 2:1994, s.38-39.

⁷⁷ Dekret z dnia 31.I.1994 r. Zob. Schematyzm Diecezji Ełckiej 1999, s.126.

⁷⁸ Dekret z dnia 13.05.1994 roku. Zob. Schematyzm Diecezji Ełckiej 1999, s.123; „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 2:1994, s.37-38.

⁷⁹ Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1994, s.66.

⁸⁰ Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1994, s. 58.

⁸¹ Franciszkanie przybyli do Suwałk w lipcu 1992 roku. Początkowo rezydowali na plebanii parafii św. Aleksandra. Dekret erekcyjny placówki został wystawiony 2.VIII.1992 roku. Organizatorem placówki był o. Paweł Domanski.

w Suwałkach⁸³, siostry loretanki w Augustowie oraz siostry nazaretanki w Olecku. Zezwolił na otwarcie kolejnych domów pallotynkom w Ełku⁸⁴, benedyktyнком również w Ełku⁸⁵ i służkom Niepokalanej w Giżycku⁸⁶. W kalendarzu duszpasterskim diecezji znalazły miejsce miesięczne spotkania przełożonych żeńskich wspólnot zakonnych. Centralne urzędy w diecezji, jak kanclerz kurii, oficjał sądu, rektor seminarium, dyrektor wydziału nauczania chrześcijańskiego powierzał zakonnikom⁸⁷.

Biskup Ziemia nie stronił od powierzonych sobie wiernych. Studiując kalendarium, które pozostawił uderza od razu jego częsta obecność w parafiach. Niekiedy jednego dnia odwiedzał dwie lub trzy parafie. Ta obecność ułatwiała mu poznanie wielu problemów, które nękały wspólnoty parafialne i ich wiernych. W programie wizytacji kanonicznych parafii było zawsze dużo miejsca na spotkanie z ludźmi – organizacjami parafialnymi, dziećmi i młodzieżą, nauczycielami. Przejmował się narastającymi w regionie problemami społeczno-gospodarczymi. Stąd jego spotkania robocze z politykami różnego szczebla, a także stałe kontakty z samorządami. Do tradycji należały spotkania opłatkowe biskupa z parlamentarzystami z terenu najpierw województwa suwalskiego, a od 1999 roku województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego w czasie których dyskutowano o problemach nurtujących region.

Szczególne odniesienie miał biskup Ziemia do chorych. Odwiedziny chorych w programie wizytacji parafii znajdowały się przeważnie na pierwszym miejscu. Przed świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy odwiedzał szpitale, spotykając się z chorymi oraz służbą zdrowia. Regularnie odbywały się zebrania dyskusyjno-formacyjne kapelanów szpitali oraz służby zdrowia⁸⁸.

---

⁸² Zmartwychwstańcy przybyli do diecezji w 1993 roku. Biskup Ziemia powierzył im parafię błog. Karoliny Kózkówny w Ełku. W 1994 roku zrezygnowali z prowadzenia parafii i zamknęli placówkę.

⁸³ Zgromadzenie Najświętszych Serca Jezusa i Maryi otworzyło swoją placówkę w Suwałkach w 1998 roku. Księża, w liczbie trzech, posługiwali jako wikariusze przy parafii św. Aleksandra. Po roku czasu zgromadzenie wycofało się jednak z pracy w diecezji.

⁸⁴ Pallotynki otwały dom w Ełku w 1993 roku. Siostry pracują w kurii diecezjalnej oraz w seminarium duchownym.

⁸⁵ Benedyktyнки otwały trzeci dom w Ełku w 1992 roku. Siostry tej wspólnoty posługują w kurii diecezjalnej i w domu biskupim.

⁸⁶ Siostry otwały swój dom przy parafii św. Kazimierza. Posługują w kościele i w katechezie.

⁸⁷ Kanclerzem kurii był ks. dr Kazimierz Łatak, kanonik regularny laterański; oficjałem sądu był ks. dr Józef Dolina, zmartwychwstańiec; rektorem seminarium był ks. dr Roman Forycki, pallotyń; dyrektorem wydziału nauczania chrześcijańskiego był ks. mgr Zenon Jakuboszczak, salezjanin.

⁸⁸ Zob. „Kronika Urzędowa Diecezji Ełckiej” 1:1994, s. 66.

Przyjrzyjmy się teraz ważniejszym wydarzeniom diecezjalnym w okresie rządów biskupa Ziemy. Do największych należą niewątpliwie synod diecezjalny zakończony w 1999 roku oraz wizyta apostolska w diecezji papieża Jana Pawła II w dniach 8-10 czerwca 1999 roku. Z innych wymienie: święcenia czterech pierwszych kapłanów 19 czerwca 1992 roku⁸⁹; czterokrotną wizytę w diecezji nuncjusza apostolskiego abpa Józefa Kowalczyka⁹⁰, pięciokrotną wizytę w diecezji prymasa Polski kard. Józefa Glempa⁹¹; poświęcenie budynku i inaugurację pierwszego roku akademickiego Wyższego Seminarium Duchownego w październiku 1992 roku; pierwszą wizytę ad limina w styczniu 1993 roku; sprowadzenie i peregrynację w diecezji relikwii św. Wojciecha w 1993 roku⁹²; spotkanie modlitewne w sanktuarium w Sejnach episkopatów Polski, Litwy i Białorusi w maju 1993 roku⁹³; diecezjalne uroczystości dziękczynne za beatyfikację Stanisława Kazimierczyka w Ełku w maju 1993 roku; sympozjum historyczne poświęcone przeszłości ziemi obecnej diecezji ełckiej w kwietniu 1994 roku; diecezjalny kongres rodziny we wrześniu 1994 roku; sympozjum historyczne na temat obrazu Matki Boskiej Studzieniczańskiej i jego kultu w maju 1995 roku; promocję nowego Katechizmu Katolickiego w maju 1995 roku; zebranie Konferencji Episkopatu Polski na Wigrach we wrześniu 1995 roku; spotkanie Prymasa Polski z wiernymi języka litewskiego w Puńsku 16 września 1995 roku; koronację obrazu Matki Boskiej Studzieniczańskiej 17 września 1995 roku; peregrynację figury Matki Boskiej Fatimskiej; diecezjalne uroczystości upamiętniające millennium męczeńskiej śmierci św. Wojciecha w kwietniu 1997 roku; inaugurację działalności Społecznego Katolickiego Uniwersytetu Ludowego diecezji ełckiej w Olecku w grudniu 1997 roku; drugą wizytę ad limina w lutym 1998 roku; budowę Diecezjalnego Centrum Pastoralno-Administracyjnego w Ełku od lipca 1998 roku; obchody Roku Jubileuszowego 2000; budowę, odstonięcie i poświęcenie pomnika Jana Pawła II 8 czerwca 2000 roku; koronację obrazu Matki Boskiej w Rajgrodzie 5 sierpnia 2000 roku; starania o tytuł bazyliki mniejszej dla kościoła Najśw. Serca Pana Jezusa w Augustowie rozpoczęte w 2000 roku. W ten syntetyczny wykaz wydarzeń wpisała się też promocja duszpasterstwa pielgrzymkowego. Biskup interesował się żywo zarówno doroczną pielgrzymką pieszą z Suwałk

---

⁸⁹ Święcenia otrzymali wówczas: Ks. Mirosław Baranowski, ks. Sławomir Gagacki, ks. Jerzy Galiński i ks. Marek Sewastynowicz.

⁹⁰ Nuncjusz przebywał w diecezji: 27-28.06.1992 r.; 29.10.1992 r.; 20.04.1994 r.; 8.06.2000 r.;

⁹¹ Prymas przebywał w diecezji: 22-23.04.1992 r.; 20.05.1993 r.; 20.04.1994 r.; 16-17.09.1995 r.; 8.06.2000 r..

⁹² Relikwie sprowadzono z Gniezna 23.04.1993 r., peregrynacja rozpoczęła się 13.09.1993 roku.

⁹³ 20.05.1993 r.

do Wilna, organizowaną przez księży salezjanów, jak również elcką pielgrzymką pieszą na Jasną Górę. Towarzyszył pielgrzymom modlitwą, odwiedzał na trasie. Każdego roku jechał do Mykanowa, ostatniego postoju elckiej pielgrzymki na Jasną Górę, by wprowadzić pielgrzymów do Sanktuarium.

Biskup pracował też naukowo. Głosił referaty na sympozjach, zjazdach i konferencjach w Polsce, w Niemczech i na Litwie. Pisał artykuły do różnych czasopism, opracowań – m.in. kwartalnika *Lituania*, *Warmińskich Studiów Teologicznych*, publikował też w miesięczniku diecezjalnym *Martyria*⁹⁴. W okresie ordynariatu elckiego wydał drukiem dwie pozycje książkowe⁹⁵

Zauważyć trzeba, że biskup Ziemia nie ograniczał swojej działalności do Kościoła diecezjalnego. Udzielał się w strukturach Konferencji Episkopatu Polski i nie tylko. W 1992 roku wizytował wyższe seminaria duchowne w Polsce z delegacji Stolicy Apostolskiej. Był przewodniczącym Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, przewodniczącym Zespołu Episkopatu Polski ds. kontaktów z Biskupami Litwy, członkiem Komisji ds. Nauki Katolickiej, członkiem Komisji ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy, członkiem Komisji ds. Duszpasterstwa Ludzi Morza, członkiem Rady Ekonomicznej Episkopatu Polski oraz członkiem Komisji Episkopatu Polski ds. Seminariów Duchownych⁹⁶

Biskup Ziemia był człowiekiem odważnych myśli i głębokiej wiary, człowiekiem zdecydowanego stawiania na Boga, optymizmu teologicznego, radykalnej odwagi w realizacji otrzymanych talentów, wiary w ludzi, ale także człowiekiem ogromnej skromności, pokory i ubóstwa ewangelicznego. Jego ośmioletni ordynariat w diecezji elckiej można odczytać jako kamień węgielny tego Kościoła.

---

⁹⁴ ZIEMBA W., *Struktura diecezji elckiej w chwili jej powstania*, w: *Przeszłość natchnieniem dla terażniejszości*, Elk 1996, s. 5-16; Tenże, *Przed jubileuszem 1000-lecia śmierci św. Wojciecha*, w: *Przeszłość natchnieniem dla terażniejszości*, Elk 1996, s. 339-340

⁹⁵ ZIEMBA W., *U polskich misjonarzy w Afryce*, Elk 1998, ss. 193; Tenże, *W służbie Bogu bogatemu w miłosierdzie*, Elk, 1997.

⁹⁶ Zob. *Schematyzm Diecezji Elckiej 1995*, s. 16; *Schematyzm Diecezji Elckiej 1999*, s. 37.